

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej

- odpowiedzi na anonimowe pytania uczestników do szkolenia GIS
przygotowane przez p. Barbarę Romanowską
(opracowanie Małgorzata Rębiś)**

Spotkanie Stowarzyszenia Rzecznawców Sanitarnohigienicznych 08.06.2024 r

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Pytanie:

Pytanie będzie dotyczyło następującego przykładu: mamy zakład pracy składający się z wielu budynków. Serwis sprzątający ma swoje zaplecze higieniczno-sanitarne tylko w jednym z tych budynków (szatnie, jadalnie, umywalnie z natryskami i ustępy). Czy w pozostałych budynkach należy również zaprojektować dla serwisu sprzątającego jakieś pomieszczenia higienicznosanitarne? np. wieszaki na okrycia wierzchnie niezbędne w okresie zimowym?

Odpowiedź:

Zgodnie z ogólnymi wymaganiami BHP pomieszczenia higienicznosanitarne organizuje się w budynku, w którym odbywa się praca, wyjątek stanowią budynki nieogrzewane bez instalacji wodno-kanalizacyjnej i praca wykonywana na otwartej przestrzeni poza zakładem pracy przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

Pytanie dotyczy konkretnej sytuacji projektowej i nie należy do rozstrzygnięć przez osobę trzecią. Fachowej oceny merytorycznej w przypadku nadzoru nad dokumentacją projektową, dokonuje np. rzeczoznawca ds. sanitarnohigienicznych lub organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy sprawowaniu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego .

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Pytanie:

Pytanie będzie dotyczyło następującego przykładu: mamy zakład pracy składający się z wielu budynków. Serwis sprzątający ma swoje zaplecze higieniczno-sanitarne tylko w jednym z tych budynków (szatnie, jadalnie, umywalnie z natryskami i ustępy). Czy w pozostałych budynkach należy również zaprojektować dla serwisu sprzątającego jakieś pomieszczenia higienicznosanitarne? np. wieszaki na okrycia wierzchnie niezbędne w okresie zimowym?

Podstawa prawna:

Przepisy ogólne

§ 1. 1.⁴⁶⁾ Pomieszczenia higienicznosanitarne powinny znajdować się w budynku, w którym odbywa się praca, albo w budynku połączonym z nim obudowanym przejściem, które w przypadku przechodzenia z ogrzewanych pomieszczeń pracy powinno być również ogrzewane. Wymóg ten nie dotyczy pomieszczeń higienicznosanitarnych, o których mowa w § 27 ust. 4 i § 44.

4. Dla pracowników zatrudnionych na otwartej przestrzeni poza terenem zakładu pracy przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz zatrudnionych w budynkach niewyposażonych w instalację wodociągową i kanalizacyjną mogą być urządzone ustępy wyposażone w szczelne zbiorniki nieczystości. W takim przypadku ustępy mogą nie spełniać wymagań określonych w ust. 1, 2 i 3 oraz w § 26 ust. 2.

Pomieszczenia do ogrzewania się pracowników

§ 44. 1. Przy pracach wykonywanych na otwartej przestrzeni lub w nieogrzewanych pomieszczeniach należy zapewnić pracownikom w pobliżu miejsc pracy pomieszczenia umożliwiające im schronienie się przed opadami atmosferycznymi, ogrzanie się oraz zmianę odzieży. Pomieszczenia te powinny być zaopatrzone w urządzenia do podgrzewania posiłków.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS
Barbara Romanowska

Pytanie:

Czy w każdym zakładzie pracy (w szczególności zakłady produkcyjno-magazynowe) należy urządzić sanitariaty dla NPS dla pracowników? Chodzi w szczególności o takie zakłady pracy w których lekarz medycyny pracy raczej nie dopuści do pracy osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Odpowiedź:

Ustępy ogólnodostępne, w tym dla osób z niepełnosprawnościami należy urządzić, m. in. w zakładach pracy chronionej, w obiektach użyteczności publicznej będącymi zakładami pracy.

Ustęp ogólnodostępny przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami najczęściej urządza się w tego typu zakładach w części administracyjno-biurowej dostępnej dla klientów zewnętrznych.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Pytanie:

Czy w każdym zakładzie pracy (w szczególności zakłady produkcyjno-magazynowe) należy urządzić sanitariaty dla NPS dla pracowników? Chodzi w szczególności o takie zakłady pracy w których lekarz medycyny pracy raczej nie dopuści do pracy osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

§ 86. 1. W budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych, co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych powinno być przystosowane dla tych osób przez:

- 1) zapewnienie przestrzeni manewrowej o wymiarach co najmniej 1,5 x 1,5 m;
- 2) stosowanie w tych pomieszczeniach i na trasie dojazdu do nich drzwi bez progów;
- 3) zainstalowanie odpowiednio przystosowanej, co najmniej jednej miski ustępowej i umywalki, a także jednego natrysku, jeżeli ze względu na przeznaczenie przewiduje się w budynku takie urządzenia;
- 4) zainstalowanie uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych.

2. Dopuszcza się stosowanie pojedynczego ustępu dla osób niepełnosprawnych bez przedsionka oddzielającego od komunikacji ogólnej.

§ 5. Pracodawca zatrudniający pracowników niepełnosprawnych powinien zapewnić dostosowanie urządzeń higienicznosanitarnych oraz dojść do nich — do potrzeb i możliwości tych pracowników wynikających ze zmniejszonej sprawności, zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Podstawa prawna:

KONSTYTUCJA RP Art. 32. Zasada równości obywatela wobec prawa

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

KODEKS PRACY Art. 183a. Zakaz dyskryminacji pracowników

§ 1.

Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

§ 2.

Równe traktowanie w zatrudnieniu oznacza niedyskryminowanie w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio, z przyczyn określonych w §

Przepisy dopuszczają, tylko w ściśle określonych przypadkach (art. 183b § 2 Kp), różnicowanie sytuacji pracownika polegające na:

1) niezatrudnianiu pracownika z powodu jego wieku lub niepełnosprawności, jeżeli rodzaj pracy lub warunki jej wykonywania powodują, że są one rzeczywistym i decydującym wymaganym zawodowym stawianym pracownikowi,

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS
Barbara Romanowska

Pytanie:

Czy ustęp z wejściem z zewnątrz budynku (w szczególności na basenach otwartych i kąpieliskach otwartych) musi spełniać wymagania jak dla zwykłego ustępu ogólnodostępnego czy jak dla ustępu publicznego?

Odpowiedź:

Ustępy dostępne z przestrzeni zewnętrznej przy basenie zorganizowanym na świeżym powietrzu, nie są tożsame z ustępami publicznymi. Ustępy te służą użytkownikom basenu zewnętrznego.

Ustępy przy basenie zewnętrznym muszą spełniać co najmniej takie same wymagania jak dla ustępu ogólnodostępnego.

Obiekt basenowy z przyległym terenem stanowi strefą (obszar zamknięty) dostępny wyłącznie dla użytkowników basenu, a nie na potrzeby obsługi społeczności miejskiej, turystyki, itp.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Pytanie: *Czy ustęp z wejściem z zewnątrz budynku (w szczególności na basenach otwartych i kąpieliskach otwartych) musi spełniać wymagania jak dla zwykłego ustępu ogólnodostępnego czy jak dla ustępu publicznego?*

Podstawa prawna:

§ 84. 1. W budynku użyteczności publicznej i zakładu pracy należy urządzić ustępy ogólnodostępne. Jeżeli liczba osób w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi na danej kondygnacji jest mniejsza od 10, dopuszcza się umieszczenie ustępu na najbliższej, wyższej lub niższej kondygnacji.

3. W budynkach, o których mowa w ust. 1, odległość od stanowiska pracy lub miejsca przebywania ludzi do najbliższego ustępu nie może być większa niż 75 m, a od stanowiska pracy chronionej –

§ 85. 1. Ustępy ogólnodostępne w budynkach zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej i zakładów pracy powinny mieć wejścia z dróg komunikacji ogólnej.

2. W ustępach ogólnodostępnych należy stosować:

- 1) przedsionki, oddzielone ścianami pełnymi na całą wysokość pomieszczenia, w których mogą być instalowane tylko umywalki;
- 2) drzwi o szerokości co najmniej 0,9 m;
- 3) drzwi do kabin ustępowych otwierane na zewnątrz, o szerokości co najmniej 0,8 m, a do kabin przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, co najmniej 0,9 m;
- 4) przegrody dzielące ustęp damski od męskiego, wykonane jako ściany pełne na całą wysokość pomieszczenia;
- 5) miski ustępowe umieszczone w oddzielnych kabinach o szerokości co najmniej 1 m i długości 1,10 m, ze ściankami i drzwiami o wysokości co najmniej 2 m z prześwitem nad podłogą 0,15 m; w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach opieki przedszkolnej dopuszcza się stosowanie ścianek i drzwi o wysokości nie mniejszej niż 1,5 m;
- 6) wpusty kanalizacyjne podłogowe z syfonem oraz armaturę czerpalną ze złączką do węża w pomieszczeniach z pisua-rem lub mających więcej niż 4 kabiny ustępowe;
- 7) wentylację grawitacyjną lub mechaniczną – w ustępach z oknem i jedną kabiną, a w innych – mechaniczną o działaniu ciągłym lub włączaną automatycznie.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS
Barbara Romanowska

Pytanie:

Dzień dobry Jestem rzeczoznawcą i zostałam mi przedstawiony projekt do zaopiniowania ustępu publicznego zlokalizowany w kontenerze. W załączeniu przesyłam moją opinię z wyjaśnieniem do projektu, którego w takiej formie nie zaakceptowałam. Projektant i producent kontenera twierdzą, że w całej Polsce takie budują.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Kontener w roli ustępu publicznego

§ 87. 1. Ustępy publiczne należy sytuować na terenach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną.

2. Dopuszcza się sytuowanie ustępów publicznych na terenach nieskanalizowanych, jako budynki wolno stojące ze szczelnymi zbiornikami nieczystości.

3. Dopuszcza się sytuowanie tymczasowych, nieskanalizowanych ustępów publicznych na terenach skanalizowanych, za zgodą właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego.

4. Ustęp publiczny powinien odpowiadać wymaganiom określonym w § 85 oraz mieć kabiny ustępowe o wymiarach co najmniej 1,5 m długości i 1 m szerokości.

5. W ustępie publicznym należy zainstalować co najmniej jeden wpust kanalizacyjny podłogowy z syfonem oraz armaturę czerpalną ze złączką do węża.

6. W ustępie publicznym co najmniej jedna kabina powinna być przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie z § 86.

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS

Barbara Romanowska

Kontener w roli ustępu publicznego

§ 85. 1. Ustępy ogólnodostępne w budynkach zamieszkania zbiorowego, użyteczności publicznej i zakładów pracy powinny mieć wejścia z dróg komunikacji ogólnej.

2. W ustępach ogólnodostępnych należy stosować:

- 1) przedsionki, oddzielone ścianami pełnymi na całą wysokość pomieszczenia, w których mogą być instalowane tylko umywalki;
- 2) drzwi o szerokości co najmniej 0,9 m;
- 3) drzwi do kabin ustępowych otwierane na zewnątrz, o szerokości co najmniej 0,8 m, a do kabin przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, co najmniej 0,9 m;
- 4) przegrody dzielące ustęp damski od męskiego, wykonane jako ściany pełne na całą wysokość pomieszczenia;
- 5) miski ustępowe umieszczone w oddzielnych kabinach o szerokości co najmniej 1 m i długości 1,10 m, ze ściankami i drzwiami o wysokości co najmniej 2 m z prześwitem nad podłogą 0,15 m; w żłobkach, klubach dziecięcych, przedszkolach oraz innych formach opieki przedszkolnej dopuszcza się stosowanie ścianek i drzwi o wysokości nie mniejszej niż 1,5 m;
- 6) wpusty kanalizacyjne podłogowe z syfonem oraz armaturę czerpalną ze złączką do węża w pomieszczeniach z pisua-rem lub mających więcej niż 4 kabiny ustępowe;
- 7) wentylację grawitacyjną lub mechaniczną – w ustępach z oknem i jedną kabiną, a w innych – mechaniczną o działaniu ciągłym lub włączaną automatycznie.

Opinia

Projektowany obiekt nie jest obiektem tymczasowym, lecz docelowym i stałym, i tym samym jako ustęp publiczny nie spełnia wymogów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2022.0.1225 t.j.)

.....
4. Ustęp publiczny powinien odpowiadać wymaganiom określonym w § 85 oraz mieć kabiny ustępowe o wymiarach co najmniej 1,5 m długości i 1 m szerokości - **warunek nie spełniony**
- brak przedsionków
- brak prawidłowych wymiarów kabiny dla ustępu publicznego

Pomieszczenia higieniczno - sanitarne w zakładach pracy i obiektach użyteczności publicznej – odpowiedzi na pytania uczestników do szkolenia GIS
Barbara Romanowska

Pytanie:

Projektant przekonuje mnie do rezygnacji z wpustu podłogowego w projektowanej kuchni szkolnej tzw.edukacyjnej, w której dzieci będą miały zajęcia nauki gotowania. Argumentuje tym ,że kratki są przyczyną namnażania się bakterii i gryzoni. Kuchnia ta ma szereg pomieszczeń funkcjonalnych takich jak przygotowalnia warzyw, jaj, mięsa oraz zmywalnię naczyń. Czy w naszych wytycznych tego typu argumentacja ma zastosowanie ? Dziękuję i pozdrawiam.